

ІНВЕСТИЦІЙНІ ФОНДИ НА СВІТОВОМУ РИНКУ ТВОРІВ МИСТЕЦТВА

Зростання інтересу до інвестицій на світовому ринку творів мистецтва, підтвердженого висновками провідних експертів щодо високої ефективності і надійності таких капіталовкладень, спричинило появу спеціалізованих інвестиційних фондів на світовому арт-ринку, або арт-фондів. Після світової економічної кризи 2008-2009 рр. ключовим завданням кожного інвестора стала диверсифікація інвестиційного портфеля і пошук так званих *shelter assets*, до яких належать твори мистецтва. За даними звіту компанії Deloitte Luxembourg та ArtTactic „Art and Finance Report 2013”, 59% експертів арт-ринку вказують на те, що їхні клієнти диверсифікують свої портфелі за рахунок альтернативних капіталовкладень у твори мистецтва [1]. Низький рівень ризику таких інвестицій порівняно з традиційними фінансовими інвестиціями підтверджений дослідженнями Beautiful Asset Advisors: розроблений ними індекс арт-ринку Mei Moses All Art є менш волатильним, ніж інші фінансові індекси, а кореляція між ними вкрай низька або від’ємна (рис.1). Так, за останні 10, 20, 40 та 60 років коефіцієнт кореляції між ними становив відповідно -0.07, 0.02, -0.03 та 0.08 [3, с.47], що підтверджує можливість диверсифікації портфеля за рахунок арт-активів.

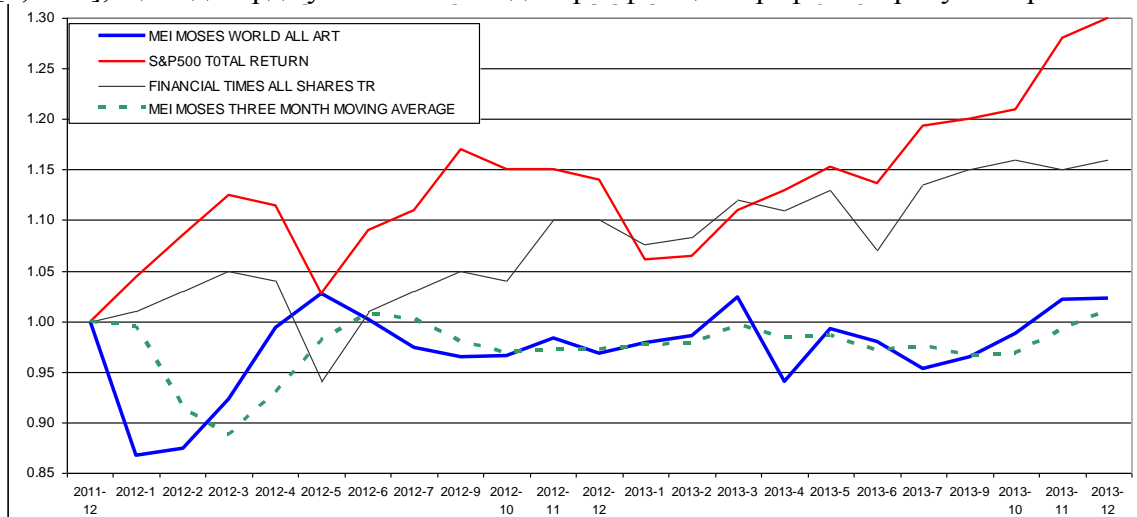

Рис.1. Динаміка індексу світового арт-ринку Mei Moses All Art та інших фінансових індексів у посткризовий період (2011-2013 рр.) [2]

Прибутковість інвестиційних фондів на арт-ринку доведена історично. Так, ще у 1904 р. А.Левель переконав низку інвесторів вкласти 212 франків у його інвестиційний фонд *La Reau de l'Ours*. Протягом наступних 10 років придбав понад 100 цінних арт-активів, включно з полотнами П.Пікассо і А.Матісса. Після продажу усіх цих робіт за цінами, що перевищували початкові майже у 10 разів, фонд забезпечив інвесторам приріст їхніх капіталовкладень у 4-кратному розмірі.

Основна проблема інвестування на ринку творів мистецтва полягає у високому порозі доступу на цей ринок, пов'язаному з вартістю арт-активів. Завдяки появі інвестиційних арт-фондів брати участь у трансакціях на цьому ринку можуть особи, які не володіють значним початковим капіталом для придбання твору мистецтва на ринку, за аналогією до традиційних пайових інвестиційних фондів.

На даний час у світі налічується 83 інвестиційних фонди даного типу. Найбільшими з них є *The Fine Art Fund*, *Elite Advisers*, *Atlanta Art*, *China Investment Fund*, *American Art Fund*, *American Master Collection*. До того ж, вартість міжнародного ринку арт-фондів щороку зростає. Так, у кінці 2012 р. вона склала 1,6 млрд. дол. США, що відповідає 8% світового

ринку творів мистецтва [1]. Слід звернути увагу на те, що нові арт-фонди з'являються як у традиційних для цього сектора країнах (США, Люксембург), так і в країнах, де арт-ринок перебуває на стадії розвитку (Польща, Гібралтар) (табл.1).

Таблиця 1

Нові інвестиційні фонди на ринку творів мистецтва, 2012-2013 рр.

Назва фонду	Основні активи	Країна
Anthea Art Fund	Твори повоєнного та сучасного мистецтва	Люксембург
The Collectors Fund	Твори ХХст., сучасного американського та світового мистецтва	США
Art Collections Fund	Твори повоєнного та сучасного мистецтва, стародавнього мистецтва племен	Люксембург
Art Vantage PCC Limited	Сучасне мистецтво на ринках, що виникають	Гібралтар
Abbey Art Fund	Твори польського мистецтва	Польща
The Library Art Fund	Рідкісні листи, манускрипти, автографи	Люксембург

Джерело: складено за [3, с.47].

До основних перешкод подальшого розвитку ринку арт-фондів у світі можна віднести:

- труднощі в обґрунтуванні можливості й ефективності створення арт-фонду;
- низька ліквідність його активів;
- довгостроковий характер інвестицій в твори мистецтва;
- проблема ринкової оцінки активів;
- недостатня кількість арт-фондів на ринку, нерозвинутий ринок інвестиційних фондів даного типу;
- нестача попередніх даних щодо норми прибутку фондів такого типу;
- недостатня обізнаність потенційних інвесторів про особливості арт-ринку;
- недоліки (у низці країн – відсутність) правового регулювання ринків творів мистецтва.

В Україні усі ці перешкоди доповнюються тим, що ринок творів мистецтва лише почав розвиватися. То того ж, в нашій державі бракує представників середнього класу, які є основним прошарком населення, що інвестує у твори мистецтва на світовому ринку.

Література

1. Grzemska K. *Fundusze inwestycyjne na rynku sztuki [Electronic resource]*// Portal Rynek i Sztuka. – 20 stycznia 2014. – Mode of access: <http://rynekisztuka.pl/2014/01/20/fundusze-inwestycyjne-na-ryнку-sztuki>.
2. *Insights on art market financial performance through December 2013 on the Mei Moses® Family of art indexes [Electronic resource]*. – Beautiful Asset Advisors. - 12/24/2013. – Mode of access: <http://www.artasanasset.com>.
3. *Art and Finance Report 2013*. – Deloitte Luxembourg, ArtTactic, 2014. – P.47.